

PES JE LÁSKA

Prečo a ako vás váš pes miluje

CLIVE D. L. WYNNE

PRÍRODA

PES JE LÁSKA

Prečo a ako vás váš pes miluje

CLIVE D. L. WYNNE

Všetky práva sú vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat', ukladať do informačných systémov ani prenášať v akejkoľvek podobe či akýmkoľvek spôsobom – elektronicky, mechanicky, fotokopírovaním, nahrávaním alebo inak – bez predchádzajúceho písomného súhlasu vlastníka autorských práv.

Original Title: Dog is Love
Copyright © 2019 by Clive Wynne
All rights reserved.
Translation © 2020 by Mariana Hyžná
Slovak edition © 2020 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551- 7578-2

Pre Sama, na ktorého sú jeho pes aj jeho otec hrdí.

OBSAH

Úvod	7
KAPITOLA 1: XEPHOS	16
KAPITOLA 2: PREČO SÚ PSY VÝNIMOČNÉ	50
KAPITOLA 3: PSOM NA NÁS ZÁLEŽÍ	78
KAPITOLA 4: TELO A DUŠA	99
KAPITOLA 5: PÔVOD	131
KAPITOLA 6: AKO SA PSY ZAMILUJÚ	162
KAPITOLA 7: LEPŠÍ ŽIVOT PRE PSY	189
<i>Záver</i>	229
<i>PodĎakovanie</i>	235
<i>Poznámky</i>	239
<i>Register</i>	253

ÚVOD

NEDÁVNO SOM NA NEJAKÝ ČAS opustil svoj terajší domov v Spojených štátoch amerických, aby som navštívil rodné Anglicko. Bol zimný podvečer a slnko už skončilo svoju dennú púť. Spolu s tisícmi ďalších ľudí vracajúcich sa z centra Londýna po celodennej práci domov som vystupoval z vlaku na stanici predmestia. Tieto stanice z viktoriánskeho obdobia boli kedysi iste majestátne a niektoré z nich sú za slnečných letných dní impozantné aj dnes, ale na konci studeného a vlhkého dňa pôsobia depresívne. Staré tmavé červené tehly osvetľuje iba tlmené blikotavé svetlo neóniek, čo svojsky dopĺňa skrúsenú náladu vyčerpaného cestujúceho.

Akoby to nestačilo, náhle sa celá stanica rozozvučala nalievavým psím brechotom. Na úpäti schodiska za turniketom, ktorý bráni ľuďom nastúpiť do vlaku bez lístka, mladá žena s dieťaťom celou silou držali vôdzku vzdorovitého psa. Na jej konci bol malý, ale hlučný a veľmi energický pes, zrejme nejaký teriér. Búrливо štekal. Okamžite sa ma zmocnilo podráždenie. Temnú podvečernú sceneriu doplnila otravná zvuková kulisa. Keď som však podišiel bližšie, zbadal som, že pes breše od veľkého šťastia a nevedjak sa mi na tvári zjavil úsmev. Spoznal niekoho v tom obrovskom dave ľudí. Ako sa osoba približovala, nahnevany štekot sa zmenil na šťastné skučanie. Pes sa snažil priblížiť k známemu

a jeho pazúry sa šmýkali po hladkej podlahe. Keď muž konečne prešiel cez turniket, pes mu vyskočil do náručia a vyoblizoval mu tvár. Bol som vtedy iba kúsok za nimi a počul som, ako ho muž upokojuje slovami: „Už je to v poriadku, už som späť.“ Ľudia okolo reagovali rovnako ako ja. Zažijúc ďalšiu otravnú skúsenosť na konci únavného dňa boli najprv podráždení, potom sa však pri pohľade na lásku, s akou pes reagoval na svojho pána, mimovoľne rozžiarili. Davom sa rozšíril úsmev a tu i tam ho vystriedal jemný smiech. Niektorí štuchli známych, aby ich upozornili na to, čo sa deje, potom si vymenili zopár slov. Väčšina osamelých cestujúcich sa len letmo usmiala, ale v ich chôdzi zostala ľahkosť ako pripomienka nečakanej drobnej radosti, ktorá ich postretla na ceste domov.

Pri sledovaní tejto scény som si spomenul na jednu z prvých ciest naspäť do Anglicka po tom, ako som pred tridsiatimi rokmi po prvýkrát opustil jeho brehy. Náš rodinný pes Benji vtedy ešte žil. Moja mama ma prišla vyzdvihnúť autom na železničnú stanicu na ostrove Wight, kde som vyrastal. Ostražitý Benji sedel vedľa nej na sedadle spolujazdca. V Británii sa jazdí po ľavej strane cesty, takže spolujazdec v aute sedí naľavo, teda opačne ako v Spojených štátoch. Mojim unaveným očiam, zvyknutým vídať šoférov na ľavej strane, sa zdalo, že auto šoféruje pes. Nemal som však čas čudovať sa, lebo auto už zastavilo pri obrubníku a Benji sa na mňa vrhol v záchvate radosti z toho, že ma znova vidí. Hneď ako ma zbadal, začal sa radovať presne ako teriér na železničnej stanici o veľa rokov neskôr. Aj ja som mal radosť, svoje emócie som však držal na uzde viac.

Benji na prvý pohľad ničím nevyňikal. Bol to vcelku malý čierno-hnedý kríženec z útulku. Pre nás bol však výnimočný. Jeho oči boli vďaka pieskovohnedým škvŕnám okolo obočia ešte výrečnejšie, a to najmä, keď bol z niečoho zmätený. Radi sme si ho doberali a zdalo sa, že naše vtipkovanie naozaj chápe. Keď

bol zvedavý, nastražil uši. Šťastie a dôveru vyjadroval chvostom a lásku oblizovaním. Bolo to, akoby nám prechádzal po tvári vlhkým šmirglom, a ja aj bratia sme protestovali, hoci sme sa jeho pozornosťou cítili poctení.

Benji, moji bratia a ja sme vyrastali na ostrove Wight v sedemdesiatych rokoch dvadsiateho storočia. Keď sme sa s mladším bratom vrátili zo školy, zvyčajne sme sa zvalili na pohovku, a nato sme začuli a potom aj uvideli Benjiho, ako k nám uháňa zo záhrady.

Môj pes Benji na začiatku osemdesiatych rokov dvadsiateho storočia

Vrhol sa na nás z trojmetrovej vzdialenosti, udieral nás vrtiacim chvostom, pričom nás striedavo oblizoval a celé telo sa mu zvíjalo v krčoch radosti z opätovného stretnutia. Jednoznačne nás mal rád, prinajmenšom sme o tom nepochybovali.

Prešlo veľa rokov. Benjiho krátky život sa skončil a ja som začal viesť rušný život cestovateľa. Spomienky naň však pretrvali, rovnako ako aj moja fascinácia myslením a správaním psov. Ča-

som som si našiel cestu do akademického sveta a študoval som, ako rozličné druhy živočíchov získavajú vedomosti a ako uvažujú o svete, ktorý ich obklopuje. Chcel som pochopiť, čím sa zvieracia myseľ líši od ľudskej. Do akej miery je schopnosť človeka uvažovať, myslieť a komunikovať jedinečná a do akej miery sa o tieto schopnosti delí s inými druhmi živočíchov na tejto planéte? Ľudia sa často zaujímajú o to, či existujú iné mysliace bytosti vo vesmíre, mňa však zaujímalo fungovanie myslí iných tvorov obývajúcich našu vlastnú planétu.

Ako profesor psychológie zvierat som sa zo začiatku zameriaval na najdostupnejšie objekty našich laboratórií, teda na potkany a holuby. Okrem toho som desať rokov žil a pracoval v Austrálii, kde som mal možnosť študovať ohromne zaujímavý a dovtedy nepreskúmaný druh vačkovca. Bol to úžasný život plný fascinujúcich intelektuálnych hádaniek a zaujímavých objavov. Napriek tomu som nebol úplne spokojný.

Časom som si uvedomil, že sledovanie správania zvierat v izolácii nie je pre mňa to pravé. Priťahoval ma najmä vzťah medzi človekom a zvieratom. Zo všetkých druhov zvierat na našej planéte práve psa viaže k človeku najsilnejšie a najzaujímavejšie puto. Pri pohľade do minulosti sa hanbím, že mi trvalo tak dlho, kým som si uvedomil, že sa chcem venovať výskumu psov. Majú bohatý repertoár správania, dokážu vyňuchať rakovinu alebo pašovaný tovar, utešiť ľudí, ktorí prežili traumatizujúce udalosti, alebo previesť ľudí so zrakovým postihnutím na druhú stranu rušnej cesty.

Ľudia a psy majú za sebou dlhú spoločnú históriu. Neexistuje iné zviera, s ktorým by sme mali dlhší alebo dôvernejší vzťah. Žijú po boku ľudí už viac ako pätnásťtisíc rokov. Za ten čas sa ich myseľ preplietla s našou spôsobmi, ktoré začíname chápať až teraz. Naša nevedomosť čiastočne pramení z ľahostajnosti. Keď som začal študovať správanie psov, vedecká komunita po polsto-

ročí nevšimavosti práve obnovovala svoj záujem o túto oblasť. To prinieslo nové fascinujúce poznatky o psoch a aj ja som vďaka nim začal vlastné vedecké pátranie.

Koncom deväťdesiatych rokov dvadsiateho storočia boli publikované výsledky výskumu, podľa ktorého psy disponujú špeciálnym typom inteligencie. Vedci prichádzali s rôznymi teóriami o tom, že za tisícročia života s ľuďmi sa psom vyvinulo jedinečné chápanie človeka a jeho zámerov, ktoré umožnilo jemnú komunikáciu medzi oboma druhmi. Tento talent sa prezentoval ako jedinečná vlastnosť psov, ktorá z nich robí primeraných spoločníkov ľudí. Pokladal sa za kľúč k pochopeniu a zvládnutiu našich vzťahov so psami.

Myšlienka, že pes dokáže svojimi poznávacími schopnosťami chápať človeka spôsobom líšiacim sa od ostatných zvierat, má stále veľa zástancov. Štúdium psov je pre nich práca aj vášeň. Keď som sa s touto myšlienkou prvýkrát oboznámil, zdala sa mi ako vierohodné vysvetlenie zarážajúceho úspechu psov na planéte ovládanej človekom. Keď som však so svojimi študentmi začal skúmať správanie psov, tieto vychvalované a údajne výnimočné kognitívne schopnosti zmizli ako fatamorgána, len čo sme sa za nimi načiahli.

Začal som premýšľať: „Čo ak psy nemajú nijaké výnimočné kognitívne schopnosti, ale iba veľmi dobre vyvinuté schopnosti iného druhu ako ľudia? Aké vlohy by to mohli byť?“

Ak sú psy výnimočné kvôli niečomu inému ako je inteligencia, aký dopad by to malo na naše interakcie s nimi a spôsob, ako sa o ne staráme?“ Tieto otázky mi nezišli na um naraz. Ako väčšina vedcov som bol zaneprázdnený projektom, na ktorom som práve pracoval. Odborné znalosti niekedy človeku bránia identifikovať to, čo laik zbadá na prvý pohľad. Preto mi zo začiatku uniklo, že psy svoju skutočnú povahu neskrývajú. Pes z môjho detstva Benji, ale aj šťastný teriér z bezútešnej stanice pred

pár rokov na moju otázku odpovedali každým zavrtením chvosta a každým uslintaným bozkom. Otázka však bola, či je vedec schopný túto odpoveď vidieť.

Štúdium psov prešlo za posledných desať rokov revolučnými zmenami. Vedci znova objavujú bohaté kynologické tradície a aplikujú osvedčené metódy psychologického výskumu, ako aj metódy a technológie z neurovied, genetiky a iných priekopníckych vedných odborov. Obrovské množstvo výsledkov naznačuje spôsob, akým psy myslia a cítia. Vedcom umožňujú rozjímať nad otázkami, ktoré by sa predtým neodvážili položiť, a už vôbec by ich štúdiu nemohli venovať roky svojho profesionálneho života. Môj výskum a aj práca mnohých iných vedcov z tohto rýchlo sa rozvíjajúceho odboru jednoznačne potvrdili, že psy sú v niečom výnimočné, hoci sa inteligenciou od iných zvierat nelíšia. Tento výskum zrejme nie je o nič menej kontroverzný ako predchádzajúce štúdie psej inteligencie, pretože poukazuje na jednoduchú, ale záhadnú príčinu psieho puta k človeku. Je to zložitý fenomén, ktorý v niektorých vedcoch vyvoláva zmiešané pocity, každý majiteľ psa si ho však uvedomuje a pravdepodobne ho vníma ako samozrejmy.

Psy majú extrémne dobre vyvinutú schopnosť vytvárať vrúcne vzťahy so zástupcami iných druhov.

Keby sme podobné správanie videli u človeka, považovali by sme ho za čudné, dokonca patologické. Nazval som ho hypersociabilita, pretože vo vedeckých publikáciách sa musím vyjadrovať exaktne. Ako milovník psov, ktorému veľmi záleží na zvieratách a ich blahu, však nevidím dôvod, prečo by sme ho nemali volať láska.

Mnohí psičkári slovo láska používajú celkom bez zábran a v domácom prostredí to už dlho robím aj ja. Ako vedec sa však musím riadiť inými pravidlami. Predstava, že zvieratá majú city,

je pre mojich odborných kolegov tabu. Koncept lásky je pre racionálnych špecialistov príliš sentimentálny a nepresný. Pripísať psovi schopnosť milovať okrem toho znamená riskovať ich antropomorfizáciu. Pripísaním ľudských vlastností by sme ich prestali vnímať ako druh, ktorý je jedinečný sám osebe. Vedci sa tomu v záujme zachovania vedeckej exaktnosti, ale aj blaha zvierat, právom už dlho vyhýbajú.

Napriek tomu som presvedčený, že prinajmenšom v tomto ohľade je štipka antropomorfizácie prípustná, ba dokonca vhodná. Uznať, že psy sú schopné lásky, je jediný spôsob porozumieť im. Navyše, ignorovať psiu potrebu lásky je rovnako neetické, ako keby sme im odopreli výživnú stravu či pohyb. Áno, myslím si, že psy potrebujú lásku.

K tomuto záveru som dospel na základe početných dôkazov pochádzajúcich z laboratórií a zvieracích útulkov celého sveta, ktoré jednoznačne potvrdzujú, že psy cítia lásku tak ako ľudia. Keď som sa pustil do pátrania, uvedomil som si, že psia náklonnosť k ľuďom sa prejavuje mnohými spôsobmi. Každý pozná príbehy o úžasných skutkoch, ktorých sú psy schopné pri chránení svojich pánov. Výskumy toho, ako reagujú na ľudí v nebezpečenstve, preukázali, že so svojimi pánmi súcitia, hoci ich reálne schopnosti pomôcť zďaleka nie sú také dramatické, ako to prezentujú hollywoodske filmy. Ešte pôsobivejšie sú štúdie, ktoré dokumentujú zosynchronizovanie tlkotu srdca psa a jeho pána, keď sú spolu. Podobná synchronizácia vzniká aj pri zamilovaných pároch.

Pes v prítomnosti svojho pána vykazuje aj neurologické zmeny vrátane prudkého zvýšenia hladiny oxytocínu. Tie isté zmeny sa zaznamenali u ľudí, ktorí cítia lásku. Psia náklonnosť k človeku sa dá vypátrať aj na tej najjemnejšej úrovni jeho bytosti vrátane genetického kódu. Genetický kód v súčasnosti odhalil neuveriteľné poznatky o mysli a evolúcii tohto druhu.

Súhrn týchto poznatkov ma priviedol k záveru, že kľúčom k poznaniu a pochopeniu psa je láska. Uveril som tiež, že pes túži po citových väzbách, a na nasledujúcich stranách sa s vami podelím o hojné vedecké dôkazy podporujúce toto presvedčenie. Ich láskavá povaha je taká očarujúca, že mnohí z nás ju opätujú prichýlenému zatúlanému orieškovi, ktorý sa zjaví pri ich dverách, čistokrvníkovi od chovateľa alebo psovi z miestneho útulku, ktorý prosil o nový domov.

Psia láska je v skutočnosti základný kameň vzťahu medzi psom a človekom, či si to pripúšťame, alebo nie. Som presvedčený, že sme povinní priznať to a prispôbiť tomu naše správanie. Teória psej lásky (tento termín používam položartom) nie je len kľúčom k pochopeniu týchto úžasných zvierat, ale aj k úspešnejšiemu zvládaniu nášho vzájomného vzťahu. Ak sú psy vďaka schopnosti mať rád výnimočné, vyplýva z toho, že majú aj špeciálne potreby. A ak by som mal môj výskum zhrnúť do jednej myšlienky, my ľudia by sme si mali oveľa viac vážiť a oplácať lásku našich štvornohých priateľov. Ich schopnosť milovať nás si skrátka vyžaduje spätnú väzbu. Veľa ľudí psiu lásku vedome opätuje, hoci nepozná prastarú dynamiku ukrývajúcu sa za týmto vzájomným naviazaním. Veda dokáže blízky vzťah človeka a psa nielen vysvetliť, ale aj zlepšiť. Život psa sa dá skvalitniť pravidelným hladením, tým, že bude menej času tráviť sám alebo tým, že bude uprostred silných a láskavých vzťahov.

Pre výskum psov nastali v súčasnosti zlaté časy. Genetika, genomika, kognitívne vedy a výskum hormónov napredujú závratným tempom a poskytnú odpovede na otázky, ktoré si mnohí vedci zatiaľ ani nepoložili. Ako si naši psí priatelia dokážu vybudovať také výnimočné putá náklonnosti s inými druhmi? Aké podmienky musí mať pes na to, aby vôbec mohli vzniknúť? Ako sa z pohľadu evolúcie za pomerne krátky čas pri psovi vyvinula táto schopnosť? V ostatných rokoch prebieha fascinujúci moder-

ný výskum priekopníckych vedcov, ktorých cieľom je odpovedať na tieto otázky. V tejto knihe opíšem okrem vlastných štúdií aj ich výsledky.

Študovať psy a pochopiť ich však nestačí. Získané vedomosti by nám mali poslúžiť na to, aby sme život psov obohatili a skvalitnili. Psy nám dôverujú a my ich veľmi často zrádzame. Cieľom tejto knihy je, aby si čitateľ uvedomil, že naše psy si zaslúžia niečo lepšie. Majú právo na viac ako len nešťastný život v izolácii, aký mnohé z nich zakúšajú.

To nie je len moje hlboké presvedčenie milovníka psov, ale sú to aj racionálne závery vedca podporené vedeckými výsledkami. Aj ja som v minulosti opovrhoval predstavou, že pes dokáže mať rád. Preto chcem ešte raz zdôrazniť, že dôkazov, ktoré podporujú túto teóriu, je mnoho a tých, ktoré jej odporujú len veľmi málo. To nie je sentiment, ale veda.

Niekedy som sám v rozpakoch. Po mnohých rokoch nemilosrdne skeptického výskumu som totiž skončil ako obhajca názoru, ktorí mnohí ľudia považujú za príliš sladký. S tým však dokážem žiť, pretože pevne verím, že psy sa budú mať tým lepšie, čím viac ľudí presvedčím o tom, že nás naozaj dokážu mať rady.

Keď si uvedomím, že Benji ma mal naozaj rád, napĺňa ma to nesmiernym šťastím. Podstatou nášho vzťahu bola skutočná láska a je to tak v takmer každom vzťahu psa a človeka. Veľa psičkárov už dlho vie, že vedci sa mýlili, keď tvrdili, že psia výnimočnosť spočíva v ich inteligencii a nie v ich srdci. Výskumy priniesli zmenu a aj vedci sa začínajú na psie schopnosti pozeráť inak.

XEPHOS

KEĎ SOM XEPHOS PRVÝKRÁT UVIDEL, zdala sa mi veľmi drobná. Čiastočne si za to mohla sama. Na betónovej podlahe klietky zvieracieho útulku ležala schúlená, pričom ostatné väčšie psy vo svojich klietkach skákali hore-dolu, aby upútali moju pozornosť. Úbohá Xephos však bola príliš vystrašená. Zostala učupená na zemi a na neznámeho návštevníka len zazerala spoza zadných labiek.

Útulok bol čistý a dobrovoľníci, ktorí ma sprevádzali, s jeho psími obyvateľmi veľmi súcitili. Aj napriek tomu som sa však neubránil pocitu hlbokého smútku. Xephos obývala jednoduchú kovovú klietku s drsným a tvrdým povrchom, pripomínajúcu väzenskú celu. Jej domovom bol hlučný a nevýrazný betónovo-ocelový priestor. Navyše, lomoz, ktorý robili jej susedia, bol vyčerpávajúci. Chcel som sa odtiaľ dostať čo najskôr a som presvedčený, že to isté chcela aj Xephos a ostatné psy.

Do útulku na severe Floridy som prišiel s manželkou Ros a synom Samom. Rozhodli sa totiž, že ma „prekvapia“ a k narodeninám mi darujú psíka. Úvodzovky som použil, lebo ma s týmto

plánom múdro oboznámili dopredu. Nikto by nikdy nemal naozaj prekvapiť milovanú osobu darčekom v podobe živého zvieratka. Starostlivosť o inú živú bytosť je príliš veľká zodpovednosť. Keď som súhlasil, Ros a Sam zariadili všetko ostatné, aby som mal pocit, že ide o naozajstný dar.

Keď sme sa nakoniec roku 2012 rozhodli adoptovať si psa, už roky som študoval psie správanie vo výskumnom ústave bez toho, aby som mal vlastného. Moja životná situácia, zahŕňajúca rodičovstvo a sťahovanie z jedného štátu do druhého, bola dosť náročná a nechcel som do tejto zmesi pridávať psieho spoločníka. Život s Benjim som si síce ako dieťa naplno užíval, nezdalo sa mi však vhodné vystaviť psa nepredvídateľným plánom a častej neprítomnosti ľudských spoločníkov. Veril som a stále verím, že za istých okolností by si ľudia psa nemali zaobstarávať.

Nakoniec nastal čas, keď sme boli pripravení prijať do našej domácnosti nového spoločníka. Okrem toho som po ňom začal naozaj túžiť. V práci som trávil veľa času s ľuďmi a ich psami a v útulkoch som videl veľa úžasných zvierat, ktoré potrebovali nový domov. Preto mi začalo pripadať čudné, že v mojom domove pes chýba. Keď to Ros a Sam, ktorí tiež túžili mať psa, vycítili, rozhodli sa, že nejakého nájdú.

Nepožiadali ma o pomoc, pretože chceli zachovať prvok prekvapenia a svoje hľadanie skončili v útulku, ktorý som veľmi nepoznal. Ako vedec študujúci správanie psov som vykonával výskum v mnohých útulkoch v tejto časti Floridy. Ja aj moji kolegovia sme sa však tomuto konkrétnemu vyhýbali, pretože veľa z jeho obyvateľov trpelo vážnymi poruchami správania. Považovali sme to za príliš riskantné pre mladých študentov, ktorí nám pomáhali s experimentmi. Každý pes z tohto útulku, ktorý s ľuďmi vedel mierumilovne komunikovať, našiel si už domov dávno. Preto v tomto zariadení, ktoré je proti eutanázii, zostali

len jedinca bez akýchkoľvek predností v správaní k ľuďom. Či už boli naozaj nebezpečné, alebo nie, tieto zvieratá nemali poňatia o tom, ako dať ľuďom najavo, že by z nich boli dobrí spoločníci.

Pochopili ste to ešte skôr, ako ste vôbec vstúpili do samého útulku. Z hlavného bloku sa ozýval taký hlasný štekot, že ho bolo počuť už z parkoviska. Psy sa pri stretnutí už na prvý pohľad správali nepriateľsky. Moji kolegovia a ja sme mali poslanie tohto útulku a jeho odmietavý postoj k eutanázii vo veľkej úcte. Vedeli sme však, že náš výskum v ňom prebiehať nebude, pretože sme museli brať do úvahy bezpečnosť našich študentov. Preto by mi ani na um nezišlo hľadať psa práve v tomto útulku, keby som mal hľadanie na starosti ja. Našťastie, nemal som.

Deň pred našou návštevou si Ros a Sam boli prezrieť útulok bezo mňa a nevedeli sa dočkať, kedy sa tam vydáme spolu, a to z jednoduchého dôvodu. Deň predtým totiž prijali nového obyvateľa. Tento pes bol zatiaľ umiestnený v o niečo pokojnejšej, hoci stále hlučnej, karanténnej časti a iba čakal na premiestnenie do hlavného bloku.

Ros a Sam sa z obhliadky vrátili naradostení z toho, že našli drobného čierneho psíka. Na druhý deň som sa s nimi vybral na prvé stretnutie s Xephos. Čudoval som sa, ako mohli nájsť takého jemného tvora v zariadení, ktoré som poznal ako akýsi sklad psov odsúdených na doživotie v útulku.

Na prvý pohľad pôsobila úbohá Xephos drobne a vylakane. Mala približne rok, zdala sa mi však oveľa mladšia. Na rozdiel od iných psov v miestnosti viac skučala ako brechala. Keď ju vypustili z kletky, prevalila sa na chrbát a trocha sa pocikala v zúfalej snahe ukázať, že nás rešpektuje. Chvost držala čo najviac stiahnutý medzi zadnými nohami. Oblizovala nám ruky a keď sme si k nej čupli, pokúšala sa nás oblizovať. Použila všetky psom vlastné spôsoby, aby nám ukázala, že nás rešpektuje a chce s nami vytvoriť citové puto. Zdalo sa, že nám hovorí najzrozumiteľnejšie

ako vie: „Som pes pre vás. Ak si ma vezmete domov, budem vás verne lúbiť.“ Bola veľmi presvedčivá a my sme sa okamžite rozhodli, že si ju osvojíme.

Neskôr sme sa dozvedeli, že prvý rok jej života bol drsný. Jej život sa začal v nejakom inom mestskom útulku. Jej matku pohodili, keď čakala mláďatá, a šteniatka sa na ulici nakazili všetkým, čím sa dalo. Xephos sa časom vyliečila a nejaká rodina si ju adoptovala. Jej prví majitelia si ju však nenechali. Skončila v ďalšom útulku, kde opustená a vystrašená dúfala, že dostane druhú šancu.

V tom čase som už vedel, že jej príbeh nie je ničím výnimočný, a že väčšina psov končí bez vlastného pričinenia ako bezdomovci. Keď sme ju však dovezli domov, nemohol som si pomôcť a stále som ju pozoroval. Čakal som, že sa pri nej prejaví nejaký neospravedlniteľný zlozvyk, pre ktorý sa jej zbavila jej prvá rodina. Nič také sa však nestalo. Bolo to jedno z prvých príjemných prekvapení, ktoré nám táto úžasná drobná bytosť priniesla. A aj jedna z mnohých lekcií, ktoré mi dala.

V čase, keď som písal túto knihu, mala Xephos už okolo osem rokov. Je presne taká očarujúca a príjemná spoločníčka, akou bola, keď sme sa s ňou zoznámili, a možno aj lepšia. Počas prvých týždňov s nami striasla zo seba ostýchavosť a ukázala sa jej silná a šťastná osobnosť. Napriek tomu, že je čierna, rozjasní každú miestnosť, v ktorej sa objaví. Už to nie je ustráchané šteňa so stiahnutým chvostom, ale smelý člen domácnosti, ktorý hostí víta vzpriameným vrtiacim chvostom. Má veľmi veselú a živú povahu a niekedy ma prekvapí, aká je v skutočnosti drobná. Vždy je pri dverách prvá, aby pozdravila prichádzajúcich. Keď začuje približujúce sa kroky a zvonček, naplno sa rozbreše a ak vstúpi niekto, koho pozná, zavýja od radosti. Rozozná zvuk áut a ľudí, ktorých má najradšej, a keď sa blížia k dverám, vynechá štekание a rovno zavýja od radosti.